

Paco Elvira. Portugal, 1974

Paco Elvira y Jean Marie del Moral
Portugal, 1974: 50 años de claveles

30.05.24 — 06.07.24

Portugal, 1974: 50 años de claveles

Una de las características fundamentales de la fotografía desde su origen es ser testigo de la realidad, que no solo registra, sino que también interpreta. Simultáneamente, la práctica fotográfica cumple una función social: modela la comprensión de las comunidades, a partir de sus implicaciones políticas, históricas y culturales.

Es en este sentido que se desarrolla la propuesta de RocioSantaCruz, que se fundamenta en la necesidad de traspasar el debate puramente estético en torno a la fotografía y manifestar su relevancia social y crítica.

Bajo estas premisas, la galería RocioSantaCruz se suma a la celebración del 50 cumpleaños de la Revolución de los Claveles de Portugal (1974), con esta exposición bipersonal que acoge obras de los fotógrafos Paco Elvira y Jean Marie del Moral.

El proyecto expositivo reúne una selección de fotografías de Elvira y del Moral -vintages, en el primer caso, y copias recientes, en el segundo-, hechos en Portugal durante y justo después de la Revolución del Claveles.

La propuesta constituye un documento inédito en términos expositivos: dos miradas profundas y llenas de emoción para refrescar el conocimiento del desafío político y social que impulsó aquel cambio estructural, que comportó numerosas ganancias sociales, cambió la historia de Portugal y ensanchó el camino de las ideas progresistas a escala internacional.

Paco Elvira y Jean Marie del Moral fueron partícipes directos de los sucesos ocurridos en Portugal durante el levantamiento, el 25 de abril de 1974, y seis meses más tarde, respectivamente. Sus lentes capturaron el contexto con realismo. El público podrá ver las imágenes resultantes en forma de exposición, por primera vez.

El fotógrafo catalán Paco Elvira fue el primer fotorreportero español en llegar a Portugal, una vez iniciados los sucesos. Fue testigo directo del alzamiento; el resultado son unas imágenes que reflejan la efervescencia y el espíritu revolucionario que se vivieron.

Jean Marie del Moral llegó seis meses más tarde, para hacer un reportaje para la revista la Humanité Dimanche; con su lente pudo hacerse eco de las transformaciones sociales que acontecían justo después del hito histórico.

Además del gran valor histórico y documental de los registros fotográficos, hay que destacar el valor artístico y la mirada poética de los autores sobre el levantamiento pacífico que se convirtió en referente para el mundo.

Paco Elvira

(Barcelona, 1948 – Sitges, 2013)

Ha sido uno de los fotorreporteros catalanes y españoles más relevantes de los 70, en los últimos años del franquismo, y después de la muerte del dictador. Cubrió también eventos internacionales de relevancia histórica: los conflictos en Irlanda del Norte (1973), la Revolución de los Claveles en Portugal (1974) y la guerra de los Balcanes (1992).

Trabajó para La Vanguardia, El Periódico y las agencias Cover y AGE Fotostock. Estuvo como enviado especial a más de una docena de países.

Entre las exposiciones individuales y colectivas realizadas destacan: Historia del Fotoperiodismo en Cataluña (en el Palau de la Virreina, 1990); El compromiso fotográfico (IDEP en el marco de la Primavera Fotográfica, 1998); Introducción a la Historia de la Fotografía en Cataluña (MNA, 2000); y 25 años después. Memoria gráfica de una transición (Fundación Telefónica de Madrid, 2000)

En dos ocasiones, el Photography Year Book ha seleccionado y publicado sus fotos entre las mejores del año.

Entre los libros de fotografía publicados cabe mencionar Las Ramblas (1988); De cara al mar; Ayer y hoy del litoral de Barcelona (2004), Barcelona, plein air (1998), Latidos de un mundo convulso (2007); La transición española y La guerra civil española, (ambos de 2011).

Ha sido profesor de fotoperiodismo en la Universidad Autónoma de Barcelona y en la Universidad Pompeu Fabra, entre otros.

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Plaza de Rossio. Una mujer entrega un cavel a un soldado de la MFA

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. La población sigue con gran atención las informaciones

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Los tanques toman la céntrica Plaza del Rossio

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Ocupación militar en la Plaza del Rossio

Impresión sobre papel fotográfico Fujicolor

Vintage c.1990

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Los tanques toman la céntrica Plaza del Rossio

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Las multitudes salen a la calle junto con los militares

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Soldados en actitud relajada controlando lugares estratégicos de la capital portuguesa

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Un miembro de la PIDE, la policía secreta del Estado Novo, es reconocido y detenido

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Un manifestante enarbola el libro de Mário Soares, "Escritos Políticos"

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Llegada de Mário Soares a la estación de Santa Apolónia

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. La multitud se agolpa dentro de la estación de Santa Apolónia, ante la inminente llegada procedente del exilio de Mário Soares

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Estación de Santa Apolónia

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Estación de Santa Apolónia

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Llegada de Mario Soares. Mário Soares se dirige ante la población

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Revolución de los claveles

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Una mujer recolecta dinero para comprar alimentos y bebidas para los soldados

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Los manifestantes exigen el juicio público a los criminales fascistas

Impresión sobre papel fotográfico Fujicolor

Vintage c.1990

Paco Elvira

Lisboa, 1974. El cuartel general de la PIDE custodiado por soldados revolucionarios

Impresión sobre papel fotográfico Fujicolor

Vintage c.1990

Paco Elvira

Lisboa, 1974. El cuartel general de la Armada custodiado por soldados de la Marina.

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

REVOLUCIÓN DE LOS CLAVELES
LISBOA, 1974

Paco Elvira

Paco Elvira

Revolución de los Claveles. Lisboa, 1974. El ejército requisaba todas las armas de la PIDE

Papel baritado

Vintage c. 2000. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. El Museo de la Marina en donde se encuentran "Trofeos" como pancartas y carteles de estudiantes

Papel baritado

Vintage c.1990. Tiraje de autor firmado con sello

Paco Elvira

Lisboa. 1974. Revolução de los claveles. Museo de la PIDE

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Jean Marie del Moral

(Montoire-sur-le-Loir, Francia, 1952)

Hijo de exiliados españoles republicanos, su carrera se inicia en los años 70, cuando empieza a fotografiar los movimientos sociales en Francia, tarea que continuó después con la Revolución de los Claveles en Portugal. Posteriormente, su obra se ha centrado en crónicas gráficas de talleres de artistas: de Joan Miró a Palma, Antonio Saura, Miguel Ángel Campano, Antoni Clavé, Baltasar Lobo y Miquel Barceló.

En el año 1987, inauguró su primera exposición individual y entre las exposiciones realizadas en su carrera destaca la que tuvo lugar en el Rencontres de la photographie de Arles.

En el año 2004, expuso las fotos de Miquel Barceló (publicadas por Thames and Hudson, Steidl, Actas Sur, La Fábrica) en el IVAM (València), al Conde Duque (Madrid), y al Museo Mujer Cidade (Lisboa). Es autor y director de dos documentales: Picasso y la tauromaquia (1993) y Los estudios de Barceló (1991).

Sus trabajos han sido publicados en las más prestigiosas revistas internacionales y es colaborador de Vogue, Madame Figaro, El País Semanal, Matador, Travel and Leisure, entre otros. Sus obras forman parte las colecciones de la Fundación Pérez (Cuenca), la Fundación Apelas Fenosa (El Vendrell), el IVAM, la Fundación Pilar y Joan Miró en Mallorca y la Fundación Pollock-Krasner (Nueva York).

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembro de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

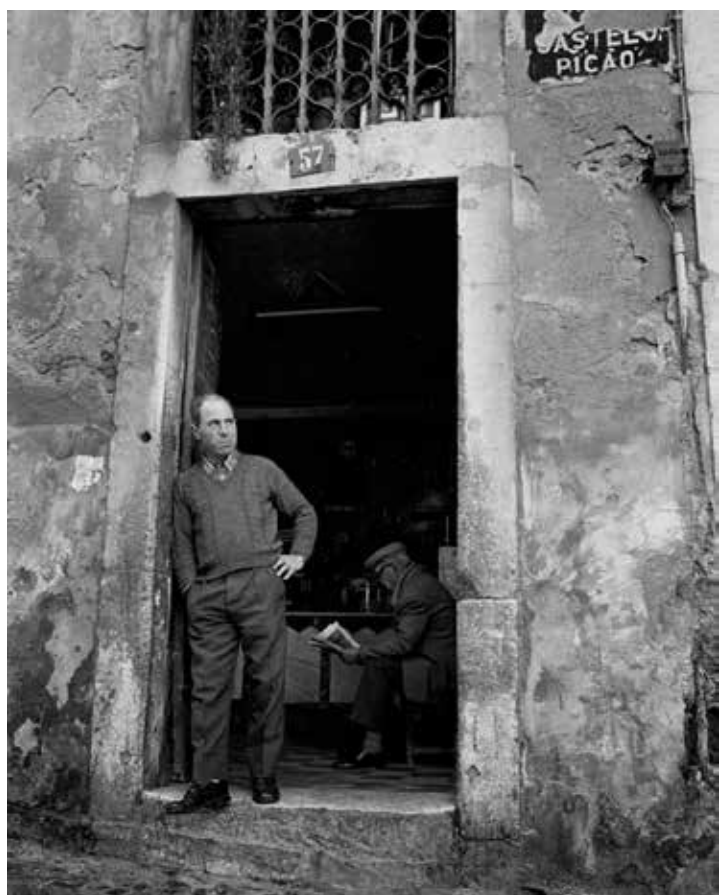
Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

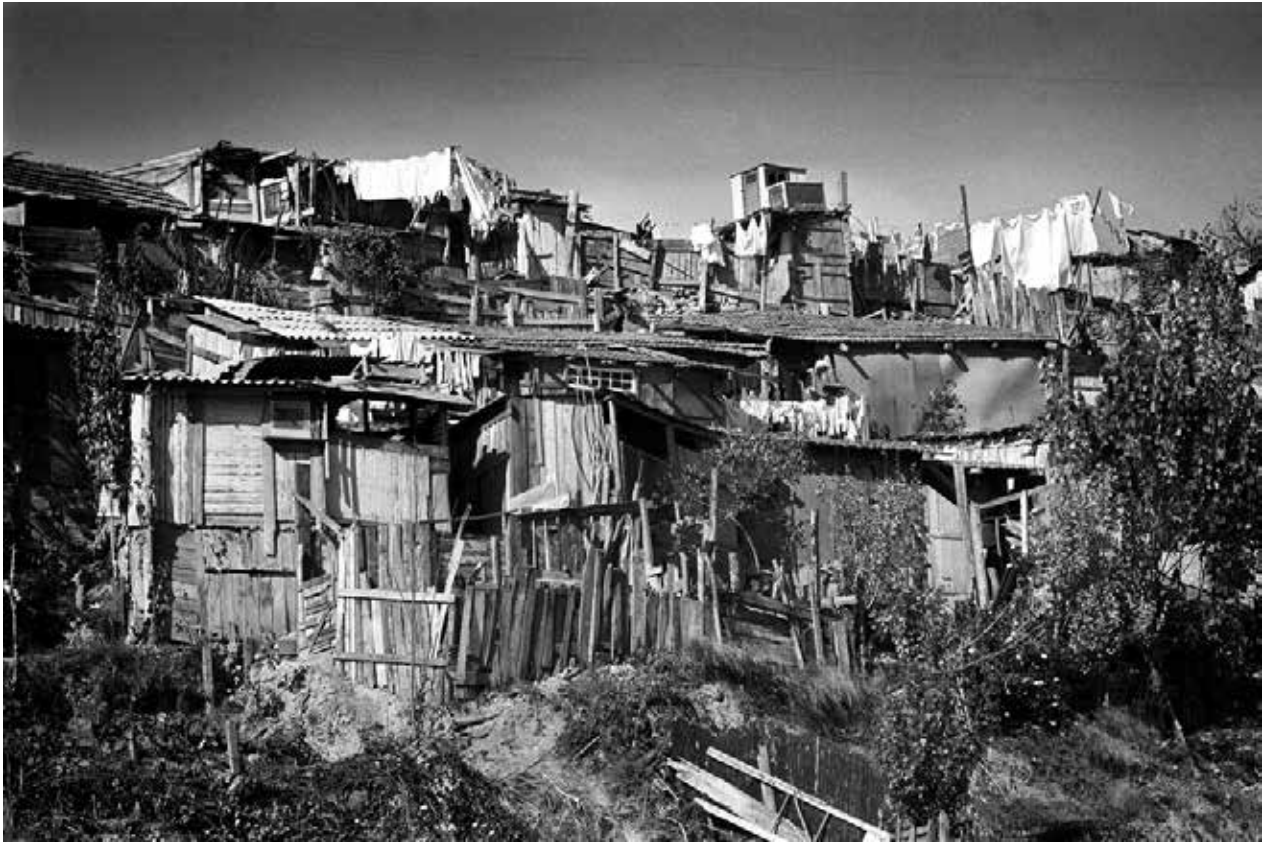
Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

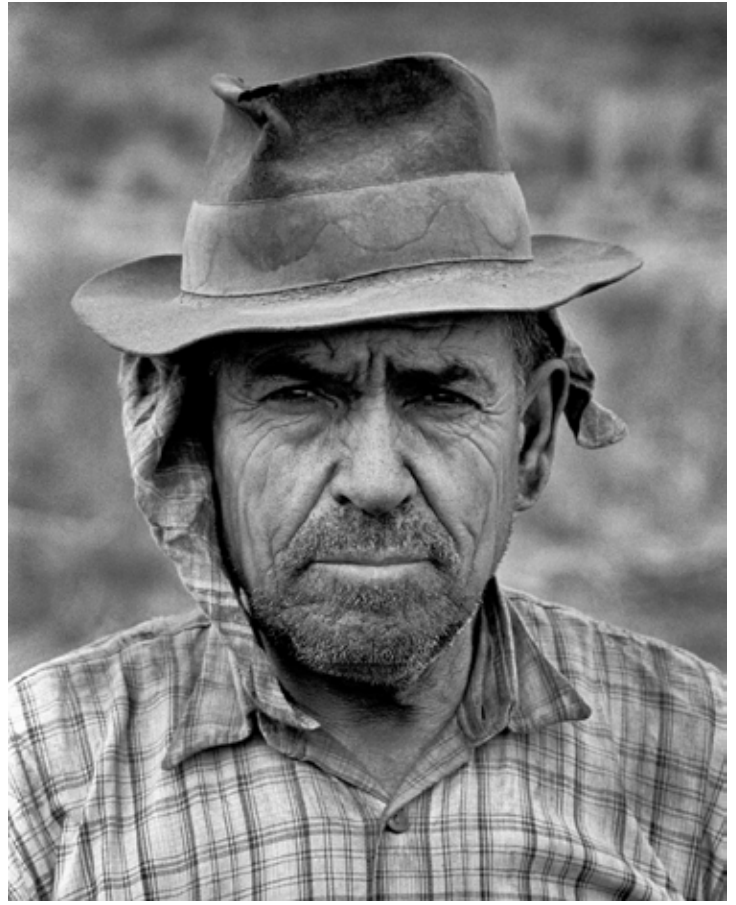
Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, noviembre de 1974

Impression Fine Art de tintas pigmentadas sobre papel Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Copia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Paco Elvira. Portugal, 1974

Paco Elvira i Jean Marie del Moral
Portugal, 1974: 50 anys de clavells

30.05.24 — 06.07.24

Portugal, 1974: 50 anys de clavells

Una de les característiques fonamentals de la fotografia des del seu origen és ser testimoni de la realitat, que no només registra, sinó que també interpreta. Simultàniament, la pràctica fotogràfica aconsegueix una funció social: modela la comprensió de les comunitats, a partir de les seves implicacions polítiques, històriques i culturals.

És en aquest sentit que es desenvolupa la proposta de RocioSantaCruz, que es fonamenta en la necessitat de traspasar el debat purament estètic entorn de la fotografia i de manifestar-ne la seva rellevància social i crítica.

Sota aquestes premisses, la galeria RocioSantaCruz se suma a la celebració del 50 aniversari de la Revolució dels Clavells de Portugal (1974), amb aquesta exposició bipsersonal que acull obres dels fotògrafs Paco Elvira i Jean Marie del Moral.

El projecte expositiu reuneix una selecció de fotografies d'Elvira i del Moral -vintages, en el primer cas, i còpies recents, en el segon-, fetes a Portugal durant i just després de la Revolució del Clavells.

La proposta constitueix un document inèdit en termes expositius: dues mirades profundes i plenes d'emoció per a refrescar el coneixement del desafiament polític i social que va impulsar aquell canvi estructural, que va comportar nombrosos guanys socials, va canviar la història de Portugal i va eixamplar el camí de les idees progressistes a escala internacional.

Paco Elvira i de Jean Marie del Moral van ser participants directes dels successos ocorreguts a Portugal durant l'aixecament, el 25 d'abril de 1974, i al cap de sis mesos, respectivament. Les seves lents van captar el context amb realisme. El públic podrà veure'n les imatges resultants en forma d'exposició, per primera vegada.

El fotògraf català Paco Elvira va ser el primer fotoreporter espanyol en arribar a Portugal, una vegada iniciats els successos. Fou testimoni directe de l'alçament; el resultat són unes imatges que reflecteixen l'efervescència i l'esperit revolucionari que s'hi van viure.

Jean Marie del Moral va arribar-hi sis mesos més tard, per a fer un reportatge per a la revista l'Humanité Dimanche; amb la seva lent va poder fer-se eco de les transformacions socials que s'esdevien just després de la fita històrica.

A més del gran valor històric i documental dels registres fotogràfics, cal destacar-ne el valor artístic i la mirada poètica dels autors sobre l'aixecament pacífic que va convertir-se en referent per al món.

Paco Elvira

(Barcelona, 1948 – Sitges, 2013)

Ha estat uns dels fotoreporters catalans i espanyols més rellevants dels 70, en els últims anys del franquisme, i després de la mort del dictador. Va cobrir també esdeveniments internacionals de rellevància històrica: els conflictes a Irlanda del Nord (1973), la Revolució dels Clavells a Portugal (1974) i la guerra dels Balcans (1992).

Va treballar per La Vanguardia, El Periódico i les agències Cover i AGE Fotostock. Va ser enviat especial a més d'una dotzena de països.

Entre les exposicions individuals i col·lectives realitzades destaquen: Història del Fotoperiodisme a Catalunya (al Palau de la Virreina, 1990); El compromís fotogràfic (IDEP en el marc de la Primavera Fotogràfica, 1998); Introducció a la Història de la Fotografia a Catalunya (MNA, 2000); i 25 anys després. Memòria gràfica d'una transició (Fundació Telefónica de Madrid, 2000)

En dues ocasions el Photography Year Book ha seleccionat i publicat les seves fotos entre les millors de l'any.

Entre els llibres de fotografia publicats cal esmentar Les Rambles (1988); De cara la mar; Ahir i avui del litoral de Barcelona (2004), Barcelona, plein air (1998), Bàtecs d'un món convuls (2007); La transició espanyola i La guerra civil espanyola, (ambdós de 2011).

Ha estat professor de fotoperiodisme en la Universitat Autònoma de Barcelona i en la Universitat Pompeu Fabra, entre altres.

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. La població segueix amb gran atenció les informacions

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiraje d'autor signat amb segell

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Els tancs prenen la cèntrica Plaça del Rossio

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiraje d'autor signat amb segell

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Ocupació militar a la Plaça del Rossio

Impressió sobre paper fotogràfic Fujicolor

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Els tancs prenen la cèntrica Plaça del Rossio

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiraje d'autor signat amb segell

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Les multituds surten al carrer juntament amb els militars

Papel baritado

Vintage 1974. Tiraje de autor firmado

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. Soldats en actitud relaxada controlant llocs estratègics de la capital portuguesa

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiratge d'autor signat amb segell

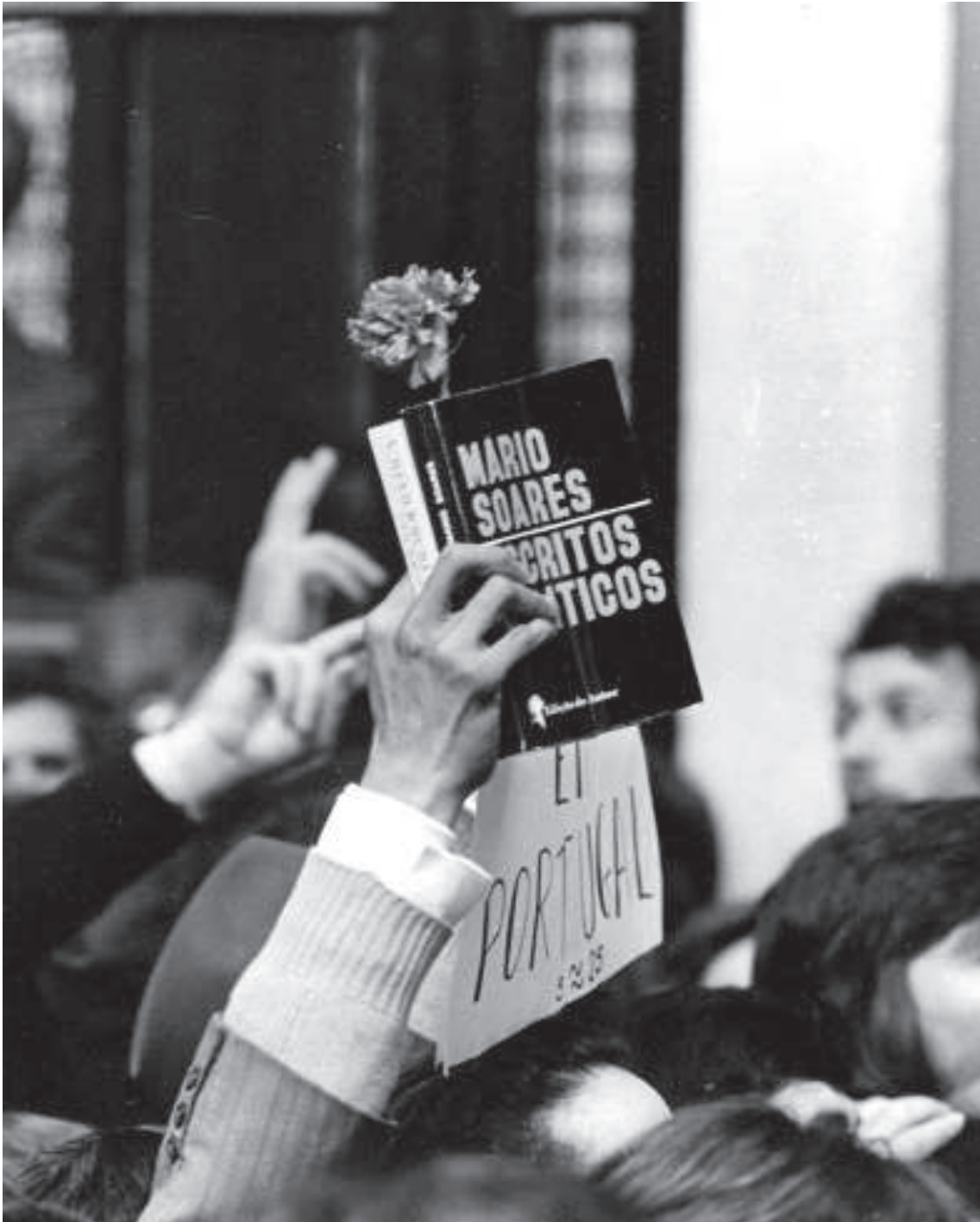

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Un membre de la PIDE, la policia secreta de l'Estado Novo, es reconegut i empresonat

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Un manifestant enarbora el llibre de Mário Soares, "Escrits Polítics"

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Arribada de Mário Soares a l'estació de Santa Apolónia

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. La multitud s'amuntega dins de l'estació de Santa Apolonia, davant la imminent arribada procedent de l'exili de Mario Soares

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Estació de Santa Apolonia

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Estació de Santa Apolonia

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Arribada de Mário Soares. Mário Soares es dirigeix a la població.

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Revolució dels clavells

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. Una dona recol·lecta diners per a comprar aliments i begudes per als soldats

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa, 1974. els manifestants exigeixen el judici públic als criminals feixistes

Impressó sobre paper fotogràfic Fujicolor

Vintage c.1990

Paco Elvira

Lisboa, 1974. La caserna general de la PIDE custodiada per soldats revolucionaris

Impressió sobre paper fotogràfic Fujicolor

Vintage c.1990

Paco Elvira

Lisboa, 1974. La caserna general de l'Armada custodiada per soldats de la Marina.

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiratge d'autor signat amb segell

REVOLUCIÓ DE NOS CLAVELLS
LISBOA 1974

PACO ELVIRA

Paco Elvira

Revolució dels Clavells. Lisboa, 1974. L'exèrcit requisa totes les armes de la PIDE

Paper baritat

Vintage c. 2000. Tiratge d'autor signat

Paco Elvira

Lisboa. Abril de 1974. El Museu de la Marina on es troben "Trofeos" com pancartes i cartells d'estudiants

Paper baritat

Vintage c.1990. Tiratge d'autor signat amb segell

Paco Elvira

Lisboa. 1974. Revolució dels Clavells. Museu de la PIDE

Paper baritat

Vintage 1974. Tiratge d'autor signat

Jean Marie del Moral

(Montoire-sur-le-Loir, França, 1952)

Fill d'exiliats espanyols republicans, la seva carrera s'inicia en els anys 70, quan comença a fotografiar els moviments socials a França, tasca que va continuar després amb la Revolució dels Clavells a Portugal. Posteriorment, la seva obra s'ha centrat en cròniques gràfiques de tallers d'artistes: de Joan Miró a Palma, Antonio Saura, Miguel Ángel Campano, Antoni Clavé, Baltasar Lobo i Miquel Barceló.

Al 1987, va inaugurar la seva primera exposició individual i, uns anys després, n'inaugura una altra als Rencontres de la photographie d'Arles.

Al 2004, exposa les fotos de Miquel Barceló (publicades per Thames and Hudson, Steidl, Actes Sud, La Fábrica) a l'IVAM (València), al Conde Duque (Madrid), i al Museu Dona Cidade (Lisboa). És autor i director de dos documentals: Picasso i la tauromàquia (1993) i Els estudis de Barceló (1991).

Els seus treballs han estat publicats en les més prestigioses revistes internacionals i es col.laborador de Vogue, Madame Figaro, El País Semanal, Matador, Travel and Leisure, entre altres.

Les seves obres formen part les col·leccions de la Fundació Pérez (Cuenca), la Fundació Apel·les Fenosa (El Vendrell), l'IVAM, la Fundació Pilar i Joan Miró a Mallorca i la Fundació Pollock-Krasner (Nova York).

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

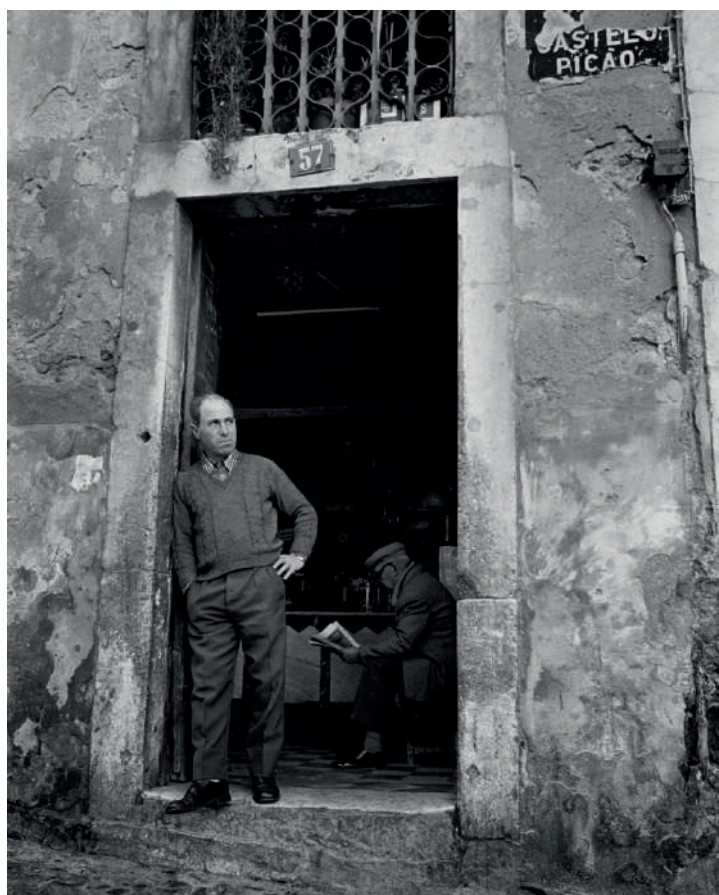
Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

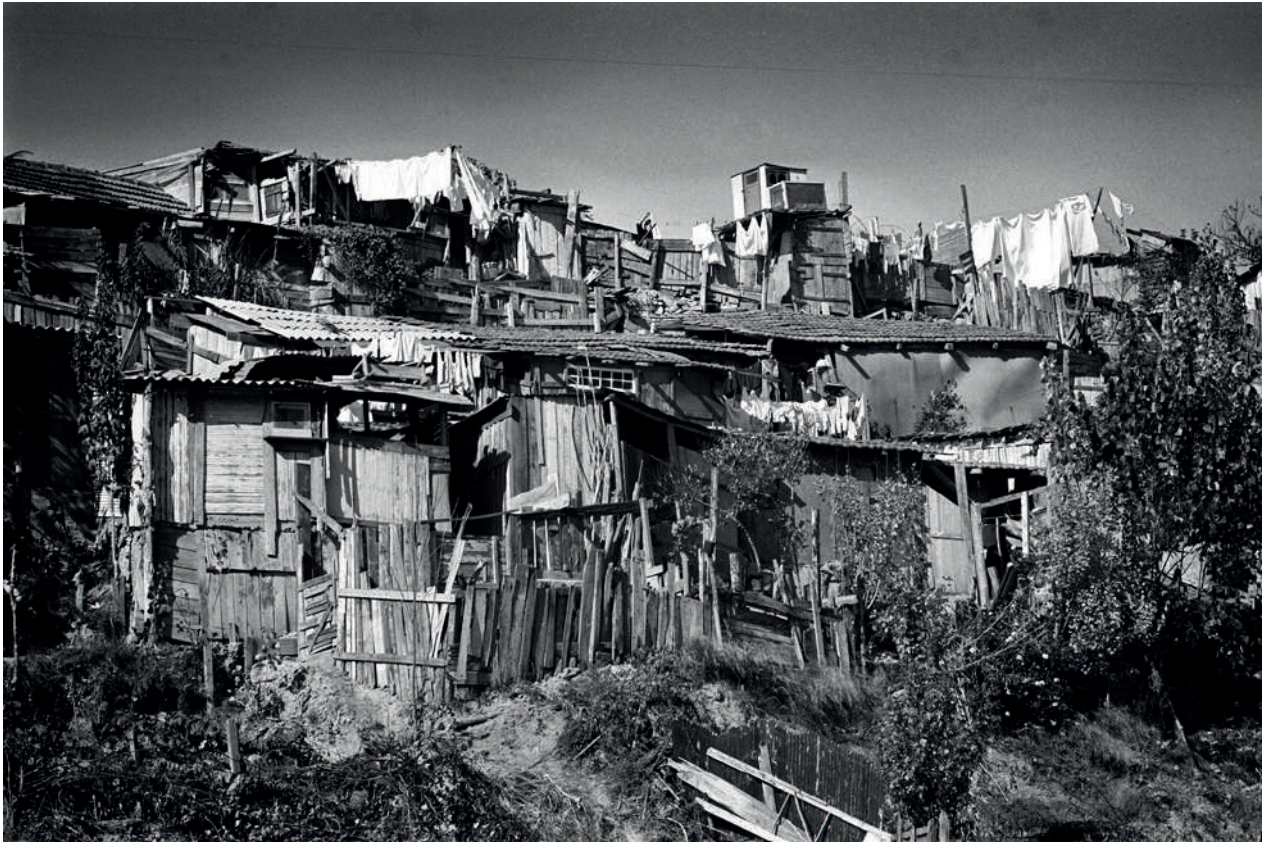
Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

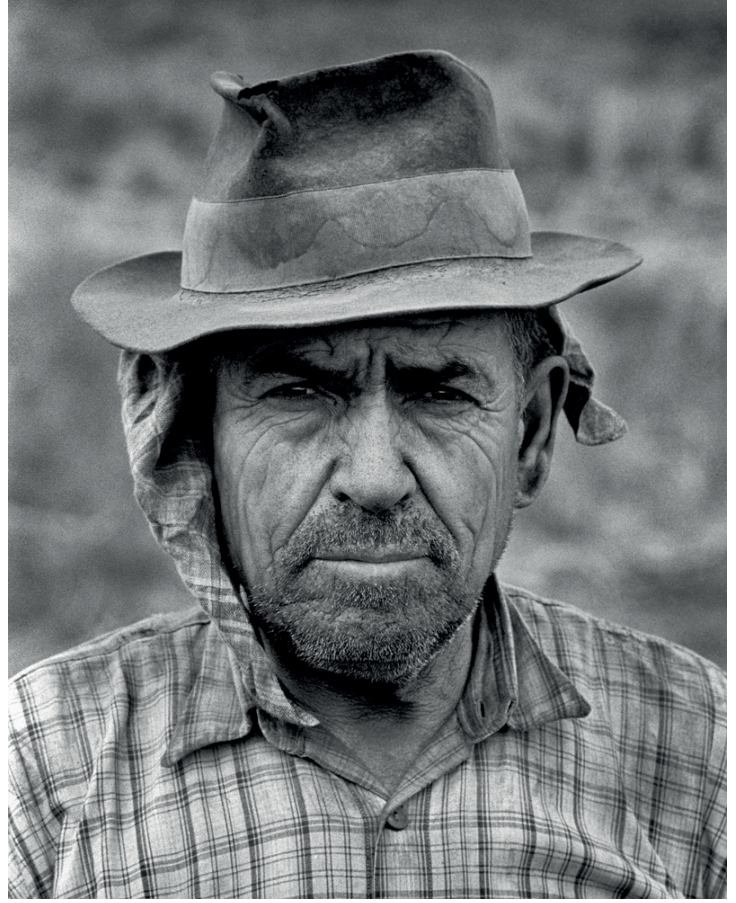
Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

Jean Marie del Moral

Portugal, novembre de 1974

Impressió Fine Art de tintes pigmentades sobre paper Ilford Galerie Fibre Gloss 319gr

Còpia certificada

1974 / 2024

Ed. 5

PER A MÉS INFORMACIÓ

info@rociosantacruz.com

+34 936 338 360

+34 679 832 957

Gran Vía de les Corts Catalanes, 627,
08010 Barcelona